

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN:	VIDÉKEN:
Félévre . . . 6 kor. — fl.	Félévre . . . 9 kor. — fl.
Negyedévre. 3 kor. — fl.	Negyedévre 4 kor. 50 fl.

Felelős szerkesztő és lapfőnöke

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Fő tér Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

Carnegie milliói.

A világ legelső pénzhatalmasságai nem a nagy nemzeti bankok és más részvénytársaságok, hanem az egyes emberek bankcsoportjai.

A Rothschildok, a Bleichröderek, a Heinék, az Erlangerek, a Mendelsohnok. Minden világvárosnak, vagy kereskedelmi központnak megvannak a maga nagy bankemberei. Bécsben is van számos, csak Budapesten nem akar senki odáig nőni, vagy ide megtelepedni. Azok a milliomosok, akik itt a nagy részvénytársaságok kalapja alatt megszedték magukat, mintha szegyélnék nyilvánosan a bankár mesterséget. — Inkább ők maguk politikusoknak, államférfiaknak akarnak látszani (a pénzt azonban zsebre rakják), gyermekeiket is államférfiaknak nevelik s egyáltalában nem adják meg a bankár mesterségnek azt a

tisztességet, ami megillet minden becsületes pénzszerző foglalkozást, hogy nyíltan bevallva üzzék.

Egyszer, régen lett volna alkalom rá, hogy Budapest egy nagystilusu pénzembert megnyerjen. Az öreg Sina báró itt akart megtelepedni közöttünk. Mondják, hogy lelke óhajta volt, hogy leányait magyar urakhoz adja férjhez; ez vala az ő ambíciója. A magyar uraknak azonban derogált az üzletekben utazó görög, aki már akkor százezer hold földnek ura volt az országban s aki aztán más nemzetbeli igen-igen magas arisztokrata családok címereit aranyozta be.

Ki tudja, hol állanak a magyar pénzügyek, ha egy oly tapasztalt és előrelátó pénzember lett volna magyar állampolgárrá és budapesti lakossá, mint az öreg Sina. Talán akkor vasutat építő angol szédelgők, urbéri papirokat kótya-vetyén összevásárló belgák

sem csapták volna be a magyarokat úgy, mint tették.

Most már késő. Ez idő szerint faczér milliomosok nincsenek. — Magyarországra senki közülök nem készül, még Rothschild sem, aki pedig egy ízben nagyon kellemetlenül érezte magát Bécsben. Elegendő neki most már a magyar üzleteken nyert pénz s elegendő, ha a cukorkákat az estélyeire Budapestről hozatja. Még mindig afféle gyarmat vagyunk Európa számára. Raktár, ahonnan hozatnak tüzes tokajit, hófehér lisztadó búzát, tánczoló lábu csikókat, szomoruan nótázó cigányt és darázsdereku menyecskét, de ide költözni, sok pénzzel belénk olvadni, magyarrá válni nem divat.

Micsoda derék dolog volna Magyarországra édesgetni Carnegie urat, aki 56 millió font sterlinget (ezer és háromszázmillió koronát) akar jótékony célokra kiosztani.

Elegia a Holdhoz.

Átkochozó, sorsotoldó daemóni Fény! elhat-e hozzád sóhajom? Hallod-e a panaszt, mit értek ejtek? látod-e, mint vergődöm igézeted alatt? Kerülöm a napfényt, a Valóság és Élet világos bölcsőjét, nekem te kolleaz, te kísértetébresztő, állhatlan, multadabult bűvös Hold!

Dobogó szíved Téged kerestek szemem az alkonyi Égen és ujjongva tár ki a gyönyör, a mint felemeled hideg arczodat és követlek folyton tekintetemmel, míg Eos irigy világa el nem üz.

Éjnek fenséges szép királynője! Nem dobog meg szíved végtelen szerelemtől, mely hű kísértője magányos bolyongásodnak! Nem állít meg imádatom örök futásodban?!

Lázás tekintetem nem döbönt-e meg?! Vagy téged is az én átkom kerget s üldözzük mindkötten az elérhetlent: te az Imeretlent, én Tégedet.

Imádvá leslek, mert örködve követ tekintetem, miként egykor a szenvedő Klythiád a délezege Apollót — meglestelek s ismerem titkodat.

Meglestelek s láttam, mint csókolod az aczólvizek fekete tükrén a tengertapasó Ozian szép fejét, — meglestelek s láttam, mint enyelegsz a hangtalan ligetek ravasz démonyjaival, meglestelek, láttam mint ölelkezél a magas Észak ragyogó lángkarjaiban, pirosra gyulva arczod, melyet könnyes szemem csak oly száradtnak láthatnak. S

mégis szeretlek, láz nélküli epeztő fájdalommal. —

Álmatlan éjelen gyötrellemmel várom megjelenésedet. Álmatlanok azok s mégsem álom nélküliek, mert nincs az Erebasnak oly fényes álomképe, mint a miódt sugarad sug nekem. Álomképek ezek, melyek elérhetővé teszik szerelmedet, — egy örült hallucinatioi, mely bírásodra vezet. . . .

De jajj, mily fájdalmas az ébredés! Te magassan uralod az aethert, én itt feterengek a rögök között, előttem áll a határtalan mindenség, melynek távola előtt tehetetlenül hanyatlak le ölelő karom. S a mily súlylyal nehezedik reám a földi gyarlóság, oly határtalan vágy ragadja Hozzád lelkemet. Esdve várom a pillanatot, midőn a megfeszült kin lepattantja magáról békőt s szerelmemben megtisztult gondolatom, miként Merape, az átoküldözte pleiada — kobledre szállhat s megosztja veled örök bánatodat. Kegyelmes vagy; elküldöd üzenetedet, a csillagszínű sűgárt! Oh, de csak annál kábitóbb a gyönyör, mit látásod okoz, annál merészebbé válik a vágy, hogy elérjelek.

Lopva nehezedik szempillámra Hypnas, a halál jótékony testvére s lehunyt szemekkel tovább álmodom. S a mint felvetem tekintetem, érzem, mint válik le ajkaimról hideg ajakad, érzem a csókot, mit titokban reám leheltél. . . Vagy még sem voltál itt? s csak örült ábrándjaimban merem érezni üdvözlésemet? Oh! ha hazug is az érzet — a mi felomel szárnyaló alakodhoz, hadd ámitsam magam szerel-

meddel, hagyj engem az édes tévhitben, melyben boldog vagyok s én áldani fogom a levegőt, mely csókot hozzáam juttatja, irigyelni fogom szememet, mely alakodat magába fogadja.

Arczodon látom a mély bánatot, mely az enyémet tükrözi vissza. Mily átk az, mely megosztott sorsunkban? S melyik fájdalmasabb? a Tied-e odafent a fagyos világűrben bolyongani át a futó ezredek, vagy az Enyémet, a röghöz köve szenvedni meg évezredek kínját, rövid emberélet alatt? Csak az emberszív képes megküzdani a fájdalommal. A te szíved már megármadt abban; de ha egyesülhetne veled az én kiindhatatlan szerelmem, melylyel a teremtető egész világokat alkotta, attól a te kebled is átmelegednék s megindulna abban a kihalt élet, megjelenne rajta ismét az üde tavasz és fátyolos, édes arczod a boldogság varázsától hevülne át.

Kegyetlen sors! hű reménykedés! Por vagyok, sár lesz k. Te pedig fényesen futsz tova a csillagtábor között, ünnepeztetve a menny és föld milliói által, te szűzi fénye a titokrajtő Éjnek; te fényes gyermeke a setétarczú Nyxnek! De lelkemet nem nyeli el a feledés. Feltámadok és találkozem veled. Száműzöm magam oda a hideg jéghegyek közzé, elrejtőzöm a hangtalan fjordok alá — ha pedig majd arra lebegsz s az északfény hódoló ragyogása ismét megjelen előttem, — abban reám fogsz ismerni, reám, ki nem tudlak feledni s ki megjelen előttem, mint egy tulvilági fájdalommal hazajáró emlékezet.

Édes egy ember. Egy kis iparkodással és alkalmazkodással egészen közénk való volna. Kivenne a lajblija zsebéből 400 ezer koronát és meg van a grófi méltóság. Carnegie gróf: Ez már valami; őszszel a választás. Bánffy Dezsőnek, hiteles történelmi adatok szerint 4 millióba került. — Vannak, akik ötre is taksálják, de 6 milliónál többet még Pichler sem állít, pedig ő vigyázott jól az országra. Ezt a hat milliót Carnegie gróf egy szemhunyorítás nélkül kiszurja. Most már parancsol az országban. Azután föl-pattan a börzére. Megveszi szöröstől-böröstől a magyar bankokat mindennemű részvényeikkel egyetemben, még az Adria-részvényeket is, hogy Hegedüs Sándornak főjjon a feje az idegen kézben levő akciók miatt. Erre már ki kell venni a nagy börbugyellárst, de futja bőven, telik még jó-tékonyaságra is.

Megválthatja az állami hidakat, hogy ne szedjenek vámat az embertől, ha egyik utcából a másikba akar menni. Vehet ágyukat a honvédségnek, fölemelheti a tisztviselők fizetését, megvásárolhatja az akadémiának raktáron heverő könyveit. Fizetést adhat minden szociálistának, kifizetheti a színész nyugdíjalap tartozásait és kijárhatja, hogy a villamos vasuti kocsikba kétszer annyinál több embert ne zsufoljansk be, mint ahány hely van.

Csak egytől őrizkedjék a tapasztalatlan iparos. Ne űljön le kártyázni ebben az új hazában előkelő barátaival. Mert az mégis tragikus volna, hogy előbb-utóbb főbelője magát becsületbeli adós-ságok miatt.

Az idegen betű.

Akár Debreczenben, Brassóban, akár a fővárosi kávéházakban, akár Siófokon, vagy Tátrafüreden szemlélődünk, mindenütt feltűnik az idegen hirlap és kivált az idegen folyóirat sokasága. A kávéházba nem járó és a maga újságját olvasó ember el sem képzei, hogy az idegen betű mennyire elhalmosodik ezeken a helyeken és milyen gyatra olvasnivalót ad.

Bizonyosság okáért utána néstünk a hivatalos kimutatásban, amit általános figyelemtelenség közt hoz a kormány évről-évre nyilvános-ágra a meglepésre olvasók, hogy a magyar birodalomban megjelent hirlappéldányok fogyasztása az utóbbi évben csökkent, holott ugyanakkor az Ausztriából

beözönlő lapok száma ugyanannyival növekedett. Ugyanis a kilencvenes évek mindenikében a hazánkban megjelent lapok az egész belföldi hirlapfogyasztásnak 89 százalékát, az utolsó évben pedig 86 százalékát teszik. Ugyanaz alatt az idő alatt az Ausztriából beözönlő lapok arányszáma megkétszereződött. A kilencvenes évek elején csak lapjaink 6 százaléka jött Ausztriából, a kilencvenes évek közepén 7-8 százaléka, majd 1898-ban 10 és 1899-ben már a fogyasztott lappéldányok 13 százaléka került hozzánk Ausztriából. Tíz év alatt száztizenhat perccenttel növekedett az ausztriai lapok beözönlése. Ugyanez idő alatt a más országokból jövő lappéldányok arányszáma éppugy fogyott, mint a magyar lapoké, szöszszertint 0.87 százalékról 0.71 százalékra.

Ne higyük azonban, hogy még ez a megfogyatkozott 86 perccentes magyar újságpéldány is tisztán magyar. Bizony bizony a fogyasztott hirlappéldányoknak csak 62.87 százaléka tisztán magyar, ellenben az egész fogyasztásnak 28 százaléka külsőországi és belföldi német lapokra esik, kétszer annyi ez a szám a német lakosság arányszámával szemben. A horvát-szerb sajtónak már csak 2.55 százalékos, az oláhoknak 1:72 százalékos, a tóteknak 1:44 százalékos és a szerbeknek 1:09 százalékos tér jut.

A lapok különfeleségét tekintve, 1497-féle ausztriai lap és folyóirat jár hozzánk, amivel szemben nálunk nem is jelenik meg több 1377 lapnál és folyóiratnál, a külföld többi országaiból pedig még csak megközelítőleg sem kapunk annyiféle lapot, amennyiben mindössze 913 lapot kapunk ebből a forrásból. Ebből az ausztriai lapozónból 1145 lap német (közöttük 787 szaklap és 67 szépirodalmi, a miből a többi külföldön mindenesetre különbet kaphatnánk), van még közöttük 216 cseh lap félmillió példányban, 48 lengyel lap 63.000 példányban, 28 olasz lap 119.000 példányban, 25 szláv lap 56.000 példányban. Politikai lapokból, éle- és szaklapokból jóval több az Ausztriából, mint a külföldről való behozatal, csak éppen a szépirodalom nélkül, Bécs nem tud annyi szépirodalmi lapot produkálni, amennyit a többi külföldről kapunk. Mindez azonban az ausztriai betűnek csak még a postai forgalomban való ide-özönlését jelenti.

A magyar birodalom áruforgalmi statisztikájának legújabb kimutatása szintén növekedésről számol be. E szerint 1897-1899-ig ipodalmi és műtárgyakból 21, 22 és 23 ezer métermázsát hoztunk be Erdékes pedig, hogy a métermázsának eme növekvő számával fordított arányban értékük csökken, ami azt mutatja, hogy mindinkább selejtesebb lesz a hozzánk beözönlő szellemi termék. Az első év 21,000 métermázsája még 17 millió korona értékű volt, a második évi behozatal 22,000 métermázsája már csak 16 milliót ért és az utolsó év 23,000 métermázsája már csak 14 millióba került.

A tisztán Ausztriából behozott könyv és folyóirat métermázsái némi csökkenést mutatnak. Így 1897-ben még 11,506, 1898-ban 10,950 és 1899-ben 10,166 métermázsára könyv és folyóirat került hozzánk az áruforgalom révén. Értéke azonban ennél is csökkenésben van, mert míg 1807-ben métermázsája 576 korona értékű volt, addig 1899-ben már csak 559 koronát ért.

Egy szóval, az importált idegen betű métermázsái erősen nyomnak bennünket, a minék részletes tanulmányozása deríthető csak föl, hogy hol könnyíthetnének kelletlen terhünkön. Hogy komoly szükségletünk nem kívánja az idegen betűs papíroknak akkora beözönlését, azt nem kell bizonyítani. Valóban méltó lenne már egyszer legalább a baj nagyságát részletesen megismernünk.

POLITIKAI HIREK.

Károly főherceg Magyarországon. A legilletékesebb helyről jelentik, hogy Ottó főherceg fiának, Károly főhercegnek magyarországi utazása, a melyről a sajtó helytelen információk révén úgy emlékezett meg, mint turistakirándulásról, sokkal jelentősebb és nagyobb fontosságú. Örömmel vesszük tudomást arról, hogy a fiatal főherceget kiváló képzettségű mesterei tanulmányozás czéljából kísérik Magyarország városain keresztül, hogy a magyar trón egykori várományosa megismerkedjék a magyar nemzet gondolkodásával, érzésével, Magyarország városaival, intézményeivel és hagyományával. Megbízható értesülés szerint a főherceg ezt az első tanulmányutját a jövőben többször is meg fogja ismételni.

Szell Kálmán Bécsben. Egy félhivatalos kommuniké szerint jól értesült körökben mit sem tudnak arról, hogy a magyar miniszterelnök Bécsbe fog utazni oly czélból, hogy az osztrák miniszterelnökkel a német vámtarifa ügyében értekezzen. Az erre vonatkozó újsághírt önkényes kombinációnak mondják.

TÁRSAS ÉLET.

Egy dzsentleman, aki — téved.

Ebben a rettenetes nagy nyári melegben még az ily csodák is mehtörtéennek. Az egyik vidéki kávéházban esett meg ez a kis história, amely igen érdekes adat egyebek között a krakélr lélektanához is. Éjjel idején történt. Az egyik asztalnál egy csomó hangos beszédű fiatal ur ült és iszogatótt. A szót egy energikus képtű Vilmosbajuszu dzsentlimen vitte, ő szónokolt leg-hangosabban politikáról, becsületbeli ügyekről és primadonnákról, akiket csak a keresztnevükön emlegetett. A szomszédasztalnál magánosan ült egy szelidképű, zvikkeres szőke fiatalember, aki mintán elolvastott egy csomó lapot, csöndes szivarszó mellett szemlélődött. Egyáltalában nem látszott izgá embernek, senkit se zavart, őt se zavarta senki, amíg előtte nem termelt ama föntemlített merev bajuszu dzsentlimen és a monokliját a bal szemébe csapva, a lovagiasságtól harsogó hangon ripakodott rá:

— Hallja! Maga fiksziroz engem!

A szelid képű fiatal ember meglepődött, de nem sárgult el, mint gondolni lehetett volna, sőt levéve orráról a csipetét, a legnyugodtabb hangon kérdezte meg a dzsentlimentől?

— Mi a baja?

A lovagias idegent láthatólag meglepte ez a nyugodtság s most már tetemesen szelidebb hangon mondotta:

— Ugy láttam, ön fikszirozott engem!

A szelid képű fiatalember most fölállt, visszatette orrára a csipetét, egy darabig merőn nézett a krakélrnek szemmel láthatólag meggyuló arczába s azután össze-téve a két kezét, mintha imádkozna, szinte ájtatos hangon mondotta:

— Ugyan édes uram, már engedjen meg, de mégis csak nagyfokú elbizakodottságra mutat, ha ön képes föltenni, hogy valakinek gusztiusa támadhatna ezt az ábrázatot fikszirozni.

Erre a válaszra a lovag nem volt elkészülve. A dzsentlimennek kétszer olyan

hosszu lett az arca, mint amekkora a jelenet elején volt, viszont a termete felényiro zsugorodott.

A hangja pedig szelidebb volt a galamb turbékolásnál, mialatt ezt hebegte:

— Akkor talán... tévedtem... Bizonyosan tévedtem...

És visszahátrált a kompániájához.

VIDÉK.

Gyilkos honvéd. Lugoson tegnap este egy Ottescu nevű oláh honvéd közlegény meggyilkolt egy Aufsatz Antal nevű kőmivest. A honvéd részegen botorkált haza a kaszárnyába, közben mindenkit félrelökösött utjából. Emiatt aztán összeszólalkozott a kőmivessel, a kit oldalfegyverével nyakon szurt. A szerencsétlen kőmives néhány perc alatt elvérzett. Ottescu ellen a hadbírósg rögtön megindította a vizsgálatot.

A nagyváradi iparkamara megalakulása. Nagyváradon, mint értesülünk, most már a végleges megalakulás előtt áll a kereskedelmi és iparkamara. A kamara megalakulása ugyanis mindezekig nem volt lehetséges, mert tagjainak névsorát nem hagyta jóvá a kereskedelemügyi miniszter. Az első választás eredményét, midőn a jelentés a minisztériumba érkezett, megsemmisítette a miniszter, illetőleg elrendelte, hogy a szavazatokat újból számlálják össze. Ez meg is történt, miről a kereskedelemügyi minisztert feliratilag újból értesítették. Tegnap azután lement a miniszter válasza, mely jóváhagyja a bejelentett névsort.

A nagyváradi vasuti állomás veszedelme. Vasárnap délután nagy riadalom volt a nagyváradi vasuti pályaudvaron, ahol csaknem nagy veszedelemnek vált okozójává egy szikra, ami valami gép koményéből pattant ki. Mikor az alföldi vonat kirobogott az állomásról, a perron födött csarnokának nyugoti szárnyán a tetőzet hirtelen lóbot vetett s hatalmas lánggal kezdett égni a zindely födel. A vasuti személyzet gyorsan oltáshoz látott, de nagy akadálya támadt a mentésnek, hogy nem volt egyhamar tűzfecskendő kéznél. A vasutasok úgy segítettek magukon, hogy gyorsan vagonokat toltak a recsegye égő tető alá s a kocsik hátáról öntözgették a lángokat. Derék munkával rövid félóra alatt elnyomták a tüzet, s így a nagyobb veszedelemnek elejét vették.

Távozás bucsu nélkül. Acsádról írja levelezőnk, hogy Lajos Józsefné házában lakott Kiss Róza egészen tagnapig. Tegnap melegen találta az időt vagy mi? elég az hozzá, hogy mikor senki sem látta, bucsu nélkül eltávozott. Lajos Józsefné később vette észre, hogy az ulvariatlan Kiss Róza emléket is vitt magával: 6 koronát és egy csomó

ruhát, melyeket egy őrizetlen perczen csenhetett el. Megtetete ellene a feljelentést s most a csendőrség nyomozza a bucsu nélkül távozott leányt.

Agyonlőtt gazdatiszt.

— Saját tudósítónktól. —

Vakmerő rablógyilkosság történt szombaton este Sóskut község határában.

Zsemberi Sándor, az aranyosi uradalom gazdatisztje — mint nekünk írják — szombaton délután egy kis könnyű kocsi behajtatott Sóskutra, hogy ott öt db százás bankjegyet felváltson, mert aznap este a napszámókat kellett fizetnie. Zsemberi elvágva a dolgát, találkozott egy két ismerőssel, a kikkel egy f gadóba ment sörözni.

Este 8 óra felé indult a szállásra. A mint a kukoriczaföldek között haladt, egyszerre két oldalról is lövés dördült el és Zsemberi a lövésektől találva lebukott a kocsiról a lovak közé. A rablók azután megállították a lovakat, Zsemberitől elvették a pénzt, azután kocsira tették és a lovakat megvagdalták.

A lovak bejutottak a szállásra, a hol a cselédség rémülve vette észre, hogy Zsemberi véresen fekszik a kocsiban. Rögtön leemelték, kimenték, miközben magához tért és elmondta, hogy mi történt vele.

Az esetről azonnal értesítették a csendőrséget, melynek tegnap végre sikerült a gyilkosokat elfogni Buttás Ferencz, Börzsönyi Ádám mezőőrök, továbbá Faragó András napszamos szemé yében.

A gyilkosok már akkor határozták el a tettet, a mikor Zsemberit befelé hajtni látták s tudták, hogy pénzt megy váltani. Minthogy pedig Faragó éppen kint dolgozott, őt is beavatták tervükbe és rávették, hogy legyen segítségükre, majd osztzkodni fognak az elrabolt pénzen. Az elrabolt pénzt azután meg is osztották.

A három rablót a csendőrök elfogták és a vizsgálóbíró megérkezéséig őrizet alatt tartják. Zsemberi sebesülése életveszélyes.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Félmillió korona vesztés a tőzsdén. Megemlítettük tegnapi lapunkban, hogy Harstein Kálmán földbirtokos nagy börzevesztéségek következtében csődöt kért maga ellen. A debreczeni törvényszék már elrendelte a csődöt és tömeggondnokul dr. Szűcs Géza ügyvédet nevezte ki, helyettesül pedig dr. Bacsó Dezső ügyvédet. — A városban nagy feltűnést keltett ez az, eset mindenütt azt tárgyalták, hogy a gazdag Harstein Péter fia, hogyan és miként vesztette el vagyonát.

Botrány az angol parlamentben.

— Távirati tudósítás. —

London, július 30.

Az alsóház tegnapi ülésén Balfour, a kincstár első lordja bemutatott egy királyi üzenetet, a mely azt mondja, hogy a király, attól az óhajtól áthatva, hogy Roberts lordnak dél-afrikai főparancsnok korában szerzett kiváló érdemei elismerésül kegyének rendkívüli jelét adja, azt ajánlja a háznak, hogy Roberts lordnak 100 000 fontnyi javadalmat szavazzon meg. Az üzenetet az irek hangos tiltakozással fogadták.

Cranborne külügyi államtitkár egy hozzá intézett kérdésre azt válaszolta, hogy a külügyi hivatal semmit sem tud arról, hogy a portugáliai és az angol kormány között tárgyalások folynának a Lauronzo-Marpueztól Ressano Garciáig vivő vasutnak az angol kormány részére való bérbeadása tárgyában.

Arra a kérdésre, igaz-e, hogy egy londoni lapnak nem akartak hivatalos közleményeket kiadni, azt válaszolta Brodrick hadügyminiszter, hogy a szóban forgó lap ebben az évben két ízben még csak bekövetkezendő eseményekről adott hirt, még pedig titkos hivatalos iratok alapján. A bűnös hivatalnokot már elbocsátották, mert visszaélt a reá bízott bizalmas iratokkal. Reméli, hogy a ház támogatni fogja őt az ilyen esetek megakadályozásában, mert azok nem csak az államszolgálatba vetett bizalmat ingatják meg, hanem veszedelmet is hoznak az országra.

Az ülés későbbi folyamán letárgyalták a telekadóról szóló törvényjavaslatot. A tárgyalás vége felé zajos jelenetek játszódtak le. Egy liberális beszéde közben a konzervatívek azt kiáltották:

— Szavazni! Szavazni!

Redmond rendőrségért kiáltozott, majd odakiáltott az elnöknek: Miért nem tartja fenn a rendet?

Minthogy a szónokot újra felbeszakították beszédében, az elnök újra rendre utasította Redmondot, a kit erre 303 szavazattal 71 ellenében az ülés háralévő részére kizártak. Két ir képviselő panaszt tett, hogy a szavazás nem ment végbe szabályszerűen. Patrick O Bryan vitatkozni kezdett erről a kérdéstről az elnökkel és vonakodott helyére menni. Őt is rendre utasította az elnök, azután pedig kizárták az ülés hátralévő részére.

E jelenetek alatt a ház nagyon népes volt és a szavazás nagyon izgatottan ment végbe. Az ir padokról ismételt tiltakoztak, de azért a törvényjavaslatot második olvasásban is elfogadták a nélkül, hogy újabb incidensek fordultak volna elő.

UJDONSÁGOK.

* **Számonkérőszék.** Ma gr. Degenfeld József főispán előklote alatt számonkérőszék lesz a városházán. Az összes városi hivatalokat megvizsgálják és azok féltévi tevékenységéről szereznek maguknak meggyőződést.

* **Meghívás.** A debreczeni ev. ref. egyház árvaügyi bizottsága 1901. év aug. hó 3-án d. e. 9 órakor az egyház tanács-termében ülést tart.

* **Ingaóragyár Debreczenben.** Gasparik Antal órás- és ékszerész egy egészséges iparág létesítésén fáradozik most, mely által egy egészen új, Debreczenben eddig még nem létező ipart honosítana meg. E hézagpódló ipar a fogaskerekek és ezek rendszerén alapuló egyes művek, egyszóval az asztronómiahoz tartozó készülékek gyártását tüzte ki feladatul, melyért ezeltől leginkább a külföldi gyárakhoz kellett fordulni. A gyárhoz szükséges gépek és berendezések már megérkeztek s rövid idő alatt megkezdik működésüket.

* **A kis bolyongó néma.** E cím alatt közölt tegnapi újdonságunkra vonatkozólag, annak kijelentésére kértünk fel, hogy a kis néma nem a Trázy László, hanem a Szappanos Alajos p. hiv. gyermeke volt.

* **Pusztuló erdők.** Hajdu-vármegyében az erdők pusztulásnak indultak, még pedig oly meglepő gyorsasággal, hogy a hatóságok ugyszólván tanács nélkül állanak a váratlanul föllépett csapással szemben. Hajdu-Böszörményben, Hajdu-Szoboszlón és Vámos-Pécsen, az ottani erdők tölgyfáin millió számra hemzseg egy kicsiny, fekete hernyófaj, amely a tölgyfák leveleit és friss hajtásait pusztítja. Ez a veszedelmes féreg az új hajtások gyöngye héját tamadja meg és csak a megfásult részt hagyja meg, amely azután magától elpusztul. Ugyanez a hernyó teljesen elpusztítja a levélzetet is olyforásán, hogy a levél lágyabb részeit megeszi s csak a levélereket hagyja meg. Az ilyen levél azután olyan, mint a ritka fátyol, vagy mint egy pókbáló. A lombzatuktól így megfosztott fák néhány hét alatt kiszáradnak és ezrével állanak kopaszon az erdőben. Ujabban azt tapasztalták, hogy ugyanez a hernyófaj pusztítja az akác-, szil- és nyárfákat is. A hatóságok jelentést tettek Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek.

* **Nagy vihar a Hortobágyon.** Nagy vihar dühöngött tegnap délután a Hortobágyon. Az óriási szél sok helyt okozott nagy károkat. A tegnap délután Debreczenből T.-Füredre menő vonat is sokat szenvedett miatta, a szél egyik harmadik osztályú kocsitetejét teljesen felszakította úgy, hogy annak helyreállítása Ohat-Kőcsen harmincz percz késést okozott a vonatnak. Ez idő alatt a vihar is alább hagyott erejéből s a vonat akadálytalanul folytathatta útját T.-Füredig.

* **A bűnügyi osztály ellenségei.** A bűnügyi osztálybeli hivatalnokok eddig sem panaszkodhattak a felől, hogy nincs mit hallgatniok, most pedig ezt annál kevésbé tehetik. A bűnügyi osztály tudvalevőleg a róm. kath. templom közvetlen közelében van. Az utca kövezete is elég rossz a Szent-Annán, ennek tulajdonítható, hogy a bűnügyi osztály közelében a kocsi sokkal jobban zörögnek, mint a város bármely más tájékán. Ezek voltak eddig, most ujabban pedig letelepedett a bűnügyi osztály tőszomszédságában egy lakatos mester pőrölyével és kisebb nagyobb kalapácsaival, továbbá egy bádogos mester hasonló szerzőműveivel. Így aztán néha a harang zugásába vegyül egy-egy kocsi robaja, máskor a bádogos kalapácsolását kíséri a lakatos szerzőműveinek zaja. A bűnügyi osztályban most még attól tartanak, hogy legközelebbi vásárkor Horogék ottan állítják fel dobbal és sippal dusan felszerelt forgós komédiájukat.

* **Hirtelen rosszul lett.** A majorsági föld 20. szám alatti tanyán a főemlélő emberek Kardos József napszámot eszméletlen állapotban találták. Minthogy hosszabb ideig nem tért magához, a környéletes szomszédok befogtak, kocsira tették a beteget és behozták a bűnügyi osztályhoz. A kórházban azonnal megvizsgálták és az orvosok megállapították, hogy régi betegsége lépett fel és hirtelen rosszul létét a nagy hőség is elősegítette. Kardos Józsefet a kórházban vették ápolás alá.

* **Dankó Pista a Bikában.** Dankó Pista megtartotta a szavát a visszajött Debreczenbe. A Bika hátsó udvara telve közönséggel, de mondjon ki mit akar, még ezt sem tartjuk elégnak. Ha a németeknek, vagy a fancziáknak volna egy olyan zseniális emberük, mint Dankó, aki valósággal reformátora és apostola a nemzeti zenének, kézen hordaná az egész nemzet s világgá kiáltaná nevét. Am hagyjuk ezt, majd megbecsüljük ezt mi is... szokásunk szerint ötven év múlva. A hangversenyt hirtelen jött zápor zavarta meg, de csak egy pár pillanatra, azután annál jobb kedvvel mulattott az összeszorult közönség. Az új Göre nótát, az orsóról szóló híres dalt s a poétikus dalt a szegény ember dolgáról valóságos tapsviharral fogadták. A tapsot különben kiérdemelték a szereplők is, kivált Papp Ferencz és Nagy Mariska, akik igazán szépen daloltak. A hangversenyt ma megismétlik új műsorral.

* **Kritikus napok.** Ujra feltűnt Falb, a viharpróféta, kijelölve az 1901. év második felére hirhető kritikusanapjait. Elsőrendű vihara napok: aug. 28., szept. 12. és okt. 11. Másodrendűek: nov. 11. és decz. 11. Általános jellemzés gyanánt július első felére rekkenő hőséget helyez kivételkép Ausztriában gyakori lesz az eső; a hó második része esőben gazdag Augustus kezdő fele száraz, dereka zivataros, második felén országos eső várható. Szeptember első harmada esős, hideg idő jár, közepén változó-

kony, végén derült. Október kezdete havat hoz, mely csakély megszakitással végig tart. November erős hideggel köszönt reánk, melyet közepén derült napok váltanak fel, hogy végén helyt adjanak esőnek, hónak. Deczember közepén elvéteve hó is akad, közepén eső váltja fel közben a hózivatart, míg erős hideg zárja be az évet.

* **Dankó Pista a szegény tanulóknak.** Régen ismeretes dolog, hogy Dankó Pista — van-e ki e nevet nem ismeri — azonkívül hogy szerzője a magyar népdal irodalom legremekebb termékeinek, egyike egyszersmind a legjobb szivű embereknek is. Ez utóbbi nemes tulajdonságát igen szépen dokumentálja az, hogy jó szívével gondolt azokra is, kiknek szegénységüknél fogva nincs alkalmuk az ő bubánatos nótáiban gyönyörködni. El is határozta menten, hogy a ma esti — őszinte sajnálatunkra már utolsó — előadására 25 belépő jegyet bocsát a debreczenben tartózkodó szegény tanulók részére. A jegyek ma este 6—7 óra között, igazolás mellett átvehetők a Bika szálloda kávéházában Dankó Pistánál.

* **A csavargónő és lovagja.** Mike Sándor alaposan megtanulta az illemszabályokat és nagyon jól tudja, hogy a védtelen nőnek segítségére sietni első feladata a férfinak, Sipos Julis volt a védtelen nő aki foglalkozásánlküli csavargónő és egy rendőr volt Mike szerint a bántalmazó, mert fel akarta kísélni. Mike Sándor azonban védelmére kelt Szabó Juliának a hatósággal szemben. Nem rajta mult, hogy védelme nem volt hathatós, mert szóval és tettel mindenkép igyekezett Julia szabadságát visszaszerezni. A rendőr segítséget kapott és úgy Juliát, mint méltó lovagját felkísérte a bűnügyi osztályhoz, hol megbüntették őket. Juliát azonkívül — mert idegen illetőségű — büntetésének kitöltése után eltoloncolják.

* **Szekerek karambolja.** Csaknem végzetessé váló szerencsétlenség történt tegnap délután a Hadházi-uton, közel a lovassági laktanyához. Tóth István bormérő ugyanis sebes hajtással haladt szekérével a Hadházi-uton. A lovassági laktanya közelében a reá szembe jövő Szabó József talyigája elől kitérni nem tudott. Az összeütközés megtörtént, melynek következtében a talyiga kereke és rudja eltörtött, Tóth István pedig a mellette ülő hat éves gyermekkel együtt az utca kövezetére buktak. Szerencsére csak kisebb sérüléseket szenvedtek s így azonnal folytathatták utjukat. Szabó József panaszt emelt a rendőrségnel Tóth István ellen és követeli a szenvedett kárának megtérítését.

* **Hőség Debreczenben.** Napok óta, de különösen tegnap szédületes hőség uralkodott Debreczenben. Az eddig ismeretlen hőség délután két óra tájban érte el tetőpontját, amikor is napon 60 fokot mutatott a hőmérő. Akiknek az utcán kellett

végigmenniök, csakugy támolyogtak; az aszfalt perzselt, a rengeteg kő pedig türethetetlen hőséget vert vissza a nap forróságából. Este kissé beborult s rövid ideig tartó eső keletkezett, mely azonban csak némileg enyhítette az embernek nem való melegséget. Ilyen körülmények közt nem csoda, ha mindenki fél a holnaptól.

* **Dr. Szenes Zsigmond** volt gyermekkórházi másodorvos, gyermek gyógyász, augusztus 1-étől kezdve a városi bérházban (Simonffy-utca 2. sz. alatt) lakik.

* **A koldusok országos összeírása.** Széll Kálmán belügyminiszter rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz a vármegyék területén levő koldusok összeírása ügyében. A miniszter ugyanis pontos statisztikát kíván készíteni arról, hányan üzik Magyarországon hatósági engedéllyel a koldulást. Az összeírásnál a miniszter figyelmezteti a törvényhatóságokat, hogy a statisztikában külön veendőek fel azok, akik a koldulást csak ideiglenes engedéllyel folytatják. A belügyminiszter ezenkívül felkérte a törvényhatóságokat, hogy a vármegyei szegényügyről kimerítő és a legkisebb részletekre kiterjedő jelentést készítsenek és azt a koldus-statisztikával együtt mielőbb terjeszték fel.

TÁVIRATOK.

Letartóztatott háztolvaj.

Budapest, július 30. A detektívek ma reggel letartóztatták Tanárkay József 19 éves háziszolgát, a ki gazdájától Grosz váci-uti korcsmárostól 300 koronát érő arany és ezüstneműt ellopt, majd pedig megszökött.

Egy szenzációs válópör.

Budapest, július 30. Rendkívül nagy feltűnést keltő válópör pikáns részletei foglalkoztatják mostanában a fővárosi köröket. A válópör hősei egy dúsgazdag fővárosi gyáros, ennek szép fiatal felesége, továbbá néhány szerencsés udvarló. A gyáros tavaly nősült meg, egy feltűnő szépségű bécsi leányt vevén feleségül, kit aztán csakhamar az udvarlók egész raja vett körül, köztük egyik fővárosi színház ismert nevű művészt tüntette ki kegyeivel s két titkos lakást is tartott, hol említett udvarlóival pompás multságokat rendezett. A férj ezekből mit sem sejtett egész mostanáig. Tegnep azonban a fiatal asszonyka Bädenbe utazván, utközben kiszállt, hogy meglátogassa egyik mánás barátját, ki szintén kegyeivel dicsekedhetett. A véletlen azonban ugyakarta, hogy a főúr nem tudván az asszonyka jöveteléről, előző nap levelet írt neki, amely így aztán a férj kezébe került. A levél ugyanyira sokat, sőt mindentmondó volt, hogy a férj azonnal beadta neje ellen a válókeresetet, kérvén egyszersmind a hűtlenség megállapítása széljából, neje barátainak meg-

idézését és kihallgatását. A jó egyetértés ugylászik korábban is meg volt zavarva a házaspár között, amennyiben a férj nemrégiben hírlapilag közzétette, hogy pazarló neje adóságait nem hajlandó többé rendezni.

A megújult boxer-mozgalom.

London, július 30. A Reuter-ügynökség jelenti Sanghából: A „North China Daily News” azt jelenti, hogy a csili paraszt-szövetségnek Li-Hung Csang csapatai ellenében vívott sikerei következtében a santungi boxer-mozgalom is újra kezd föléledni. Hir szerint Junglut az állambevételek főhivatalához nagyon jövedelmező ellenőri állásra nevezték ki.

Letartóztatott követ.

London, július 30. A Morningpostnak jelenti Tangerből, hogy általában megbízható körökben hire jár, hogy El Behedi sejket, a ki nemrég mint a marokkói szultán rendkívüli követe Londonban és Berlinben járt, mikor Európából visszatért, Magazanban letartóztatták. A letartóztatás okául azt emlegetik, hogy a szultán paragszik az Angliának tett ígéretek miatt és azért, hogy a követség Londonban és Berlinben nagyon sok pénzt adott ki.

A new-yorki tőzsdéről.

New-York, július 29. A tengeri-termő vidékeken esett eső és az aczélmunkások sztrájkjának befejezését jelző hírek a tőzsde megnyitáskor az árfolyamok javulására adtak okot. Kivülről azonban nem nyilvánult akkora kereslet, hogy ellensúlyozhatta volna a hivatásos spekuláció nyereség-realizációját. Részvényforgalom 580.000 darab.

A német hajóraj Cadixban.

Páris, július 30. A Havas-ügynökség jelenti Madridból: A külügyminiszter kijelentette, hogy a német hajóraj cadixi látogatásának teljességgel nincs politikai jelentősége. Spanyolország mostanában szövetségekre nem is gondolhat, mert az esetleg nyerhető előnyökért nem tehet ellenszolgálatokat. — Előbb fejlesztenie kell hadseregét és haditengerészetét s reformálnia közigazgatását.

Hasfelmetsző a pusztán.

Budapest, július 31. Rémes gyilkosság történt tegnap F.-Tárnok közelében levő Berki pusztán. Tegnep délután az uradalmi kőmives és az éjjeli őr a bucsuról hazatérő feleségeik elé mentek. Utközben azonban a Feketesas korcsmában beboroztak. Amikor hazafelé ballagtak, Fekete József s az éjjeli őr átkarolta Varsadi kőmives nyakát. A kőmives kérte, hogy vegye la a karját, mert elesik a kezén levő két éves gyermekkel együtt. Fekete erre dühösen visszamaradt, de csakhamar utánok iramodott egy élesre fent

késsel s azt Varsadi hasába szurta. — Amikor ez megfordult, beledöfte a kést a két éves gyermekbe s újra kétszer Varsadiba. Varsadiné férje segítségére sietett s ekkor a dühöngő az asszony hasát metszette fel. Most visszafelé szaladt. Találkozott a Homola testvérekkel, 18—20 éves ifjakkal. Mindkettő hasát felmetszette. Most berontott a Siegfried-majorba. Itt egy lovászt késett meg. A sebesültek lármájára a Sas-korcsmából elősiettek a korcsmáros, a lovászmester s Károlyi nevezetű déli vasuti tisztviselő. Fekete neki rontott a lovászmesternek, de a korcsmáros s a vasuti tisztviselő hátamögé kerültek, letiporták, megkötözték s átadták a csendőröknek. Az egyik Homola fiu meghalt, a bátyja s a kőmives felesége a halállal vívódik.

Argentínai váltság.

Buenos-Ayres, július 29. (Reuter.) A kongresszus hozzájárult az ostromállapot megszüntetéséhez.

Lima, július 30. A kongresszushoz intézett üzenetben az elnök kijelenti, hogy törekvése arra irányul, hogy a politikai visszavonást megszüntesse, a nemzet pénzügyeit megszilárdítsa és a külfölddel való viszonyt megerősítse. Az ekvadori, bolíviai és brazilai határkérdések nem okoztak feszültséget. A legutóbbi költségvetés föléleggel zárult. Az 1902. évi költségvetés fölélegét másfél millióra becsülik. A hadügyi költségvetés tervbe vett emelése a legsürgősebb szükségletek keretében mozog. Az elnök sajnálja, hogy Takua hovatarozásának kérdése Peru jogai és kívánságai ellenére még nincs eldöntve és azt mondja, hogy valamennyi párt biztosította őt ragaszkodásáról.

A búrok harcrai.

London, július 30. A Reuter-ügynökség jelenti Dundeeből tegnapi kelettel: Tegnep N'Gutotól északnyugotra mintegy 20 mértföldnyire ütközet volt. Négy száz búr megtámadott egy kis angol csapatot, a mely azonban a támadást visszaverte. Az angolok vesztesége négy ember volt. A búrok vesztesége ismeretlen. Öt búr elfogtak.

A Transzválból kiutasítottak kártalanítása.

London, július 30. A Délafrikából kiutasított idegen alattvalók kártérítési követeléseit vizsgáló bizottságban az angol kormány képviselője, John Ardagh arra utalt, hogy Sieveking azt mondta, hogy csakis a német kormánynak van joga eldöntenie, hogy valaki német alattvaló-e, egyuttal lehetségesnek mondotta, hogy egy és ugyanaz a személy két nemzetnek lehessen tagja. Ezzel szemben azt állítja, hogy a ki nem alattvalója egy barátságos hatalmasságnak és semmiféle nemzethez nem tartozik, a bizottság támogatására nem számíthat. A

főkérdés azonban az, hogy a kárterítést követelők megtartották-e a semlegességet. Ardagh azután több jogász véleményére hivatkozott annak a bebizonyítására, hogy ha egy barátságos hatalmasságnak alattvalója az egyik hadviselő fél szolgálatába lép, elveszti a nemzetiségével járó jogokat és maga teszi ki magát annak, hogy ellenségeként bánjanak vele. Arra a kérdésre, hogy mikor vett a délafrikai németalföldi vasút először részt a háborúban, azt válaszolja Ardagh, hogy ez 1899. okt. ben a háború kezdetén történt. A vasutelnöke minden követ megmozgatott, hogy a vasutat a traansváli kormány szolgálatába állítsa. Az alkalmazottak ebben kevés kivétellel támogatták az elnököt. Némely alkalmazottak a konzulátusokhoz fordultak, hogy semlegességüket megóvják. Az ilyen esetekben a kérdés kedvező elintézését ajánlja a bizottságnak.

Az angol király czime.

London, július 30. A felsőház tegnapi ülésén Roseberry bejelentette, hogy a király trónralépő nyilatkozatáról szóló törvényjavaslatnak a bizottsághoz való visszaküldését fogja indítványozni újabb tárgyalás végett. Azután a király címéről szóló törvényjavaslatot második olvasásban is elfogadták. Roseberry azt indítványozta, hogy a „minden tengertuli brit birtokok királya” czim helyébe ezt a címet tegyék: „a tengerentuli birtokok királya.”

Öngyilkos olasz.

Budapest, július 30. Tiboreccio József huszonhat éves olasz márványmunkás ma reggel fölívta az ereit. A mentők az olaszt, a ki a sok vérvessztéstől eszméletlenül rogyott össze, bevizáltatták a Rókus-kórházba.

Grispi részvétávirata.

Nápoly, július 30. Grispi Umberto király halálának évfordulója alkalmából részvétáviratot küldött az özvegy királynénak és Róma polgármesterének.

Tőzsde.

Goldstein Mór debreczeni bankiroda jelentése.

— Esti zárlat. —

Buda októberre . . .	8.07
Ross októberre . . .	8.43
Zab októberre . . .	6.74
Zab októberre . . .	6.30
Tengeri 1902 májusra	5.15

Az irányzat lanya. Amerika 2 czenttel olcsóbb.

HIREK.

Ejjeli p o s t a.

× **Nagy választókerület.** (Éjjeli express tudósítás.) A napokban képviselőválasztás volt a poroszországi duisburg-mühlheimi körületben, melyet eddig a kereskedelmi miniszterre kinevezett Müller képviselt. A körületnek, mely Németország egészében választókerülete, 82 912 szava-

zóképes polgára van. A választásnál a nemzeti szabadelvű jelölt 25,368, a centripárti jelölt 20,009 és a szociáldemokrata jelölt 14,312 szavazatot kapott. Ily módon pótválasztás lesz, melyen előreláthatólag a szabadelvű jelölt fog győzni, minthogy a szociáldemokraták a klerikális centripárti jelöltet semmi esetre sem fogják szavazataikkal támogatni.

× **Urilányból tolvaj.** (Éjjeli express tudósítás.) Izgalmas jelenet játszódott le tegnapelőtt délután a Csömöri-uton. Egy elegánsan öltözött leány leugrott a villamos kocsirol. Nyomban utána ugrott egy férfi, megfogta a leány karját és átadta a közeli rendőrnek. A leány 19 éves, Duka Mariska a neve, az édes apja Székelyudvarhelyen jószágbérlet volt. Mariska ezelőtt 3 évvel szerelmes lett egy postatisztbe. Szülei nem akartak az egyesülésbe beleegyezni. A postatisztet áthelyezték Győrbe és Mariska utána szökött. Egy évvel később a Mariska szülei meghaltak, őt pedig utolérte a könyelmű leányok sorsa. A postatiszt megunta, elkergette magától. A leány lejött Budapestre és cselédkönyvet váltott magának. Legutóbb Berger Géza papirkereskedőhöz szegődött. Itt kilopott asszonya szekrényéből 600 koronát és megszökött. Gazdája a villanyoson felismerte. Megszólította és a leány leugrott. Szökése azonban nem sikerült. A rendőrségről ma délben átkisérték a törvényszékhez.

× **Visszatérő kivándorlók.** (Éjjeli express tudósítás.) Régi ideje folyik a rendszeres csábítás a székelység földjén. — Csalogatják őket Romániába, aranyhegyeket ígérnek nekik s hogy az ígéretből mi válik valóra, kitűnik most egy jelentésből, mely így szól: A Romániába kivándorlott székelyek százával jönnek haza Lemhénybe, Martonosba, Bereckba és a többi kádijárási községbe Háromszék megyében. Romániában nem birtak munkát kapni, mert a romániai hatóságok az odaváló gazdáknak katonaságot bocsátottak rendelkezésre az arató és más munkák elvégzésére. A munka nélkül lézengő idegeneket és így a széke-lyeket is hazatolonczolták.

× **A ki nem akar vallani.** (Éjjeli express tudósítás.) Érdekes eset nyomozásán fáradozik ez idő szerint a kubini rendőrség. Egy rablógyilkossági kísérlet történt, melynek áldozata vonakodik a tetteseket elárulni. Az érdekes ügy részleteiről az alábbi tudósítást vettük. Harbuth György radnai lakos összeköttetésben állott azzal a pénzhamisító bandával, amelynek székhelye Temesvár volt, de tagjai a délvidék különböző részein laktak. Ez a banda százakat és szerb államjegyeket gyártott. Ez utóbbiaknak az értékesítésével és elszállításával Harbuth volt megbízva, a ki híven teljesítette is feladatát. Mióta azonban a törvényemberei nyomára jöttek a bankó gyárnak, Harbuth az összes készletben volt szerb államjegyeket magához vette és elrejtette. Körülbelül egy hónapig tartogatta magánál

ezeket a hamisítványokat, de mert folyton rettegett, elhatározta, hogy átmegy velük Szerbiába. A múlt héten utnak is indult szombat este Sztarcsován szállt meg, hol ügyöknök adta ki magát és ott töltötte a vasárnapot is. Vasárnap este utnak indult a határszélre, hogy valami csolnokon át jusson Szlavoniába. Alig hagyta el a községet, utját állták és leverték; aztán a nála volt táskát, melyben a hamis pénzek voltak elrabolták. Másnap véresen találták meg Harbutot, a ki a helyszínen megjelent hatósági közegeknek vonakodott megmondani, hogy mit raboltak el tőle s tagadta azt is, hogy nála utitáska lett volna. Ezt a táskát azonban nem messzire a rablás színhelyétől feltörve megtalálták és mellette három hamis bankjegyet. Ez megmagyarázta Horbut tagadását, a kit egyelőre őrizet alá vettek, a rablás tetteseit pedig nyomozzák, de eddig nem sikerült őket feltalálni.

× **Utazás a földkörül.** A „Chikágó American” egy munkatársa, Fitmorris Charles körülutazta a világot és a Verne regénye hősné: Fogg Paileáznak 80 napos rekordját 19 nappal verte le. Fitmorris május 20-án indult útjára Chikágóból és július 18-án érkezett vissza oda. A 53.008 kilométernyi utat 60 nap, 15 óra 33 perc alatt tette meg. Az utirány a következő volt: Chikágó, New-York, Dublin, London, Moszkva, Irkutzsk, Vladivosztk, Jokohama, Viktóra, Chikágó.

× **A La Manche csatorna át-uzsása.** Isacesen Walburga asszony, mint Párisból jelentik, ismét meg fogja kísérelni a La Manche csatorna átuzsását, aminek a multkor nem sikerült. A bátor uszónő, aki ezuttal Calaisból fog elindulni, most trainirozza magát a rekorduszásra, amely augusztus elején fog megtörténni. Isacesenné azt állítja, hogy multkori kísérlete azért volt eredménytelen, mert a sós tengeri víz szeméibe hatolt úgy, hogy azok vérezni kezdettek, mire az uszást kénytelen volt abbahagyni. Most külön e célra készült szemüveggel akarja magát hasonló esetűséggel szemben megvédeni.

× **A napszurás áldozatai.** (Éjjeli express tudósítás.) Az izzó napsugár az országban mindenfelé szedi az áldozatait. Budapestten tegnap olyan forrón sütött a nap, hogy a Váci-köruton a napszurástól összegyűrt egy szegény munkás ember. De ezankivül a rákosi gyakorlótéren is szerencsétlenség történt. A házi ezred a nagy meleg daczára is kivonult a rákosi gyakorlótérre. Korán reggel indultak el a csapatok teljes felszereléssel, délig felszereléssel folytak a fázasztó gyakorlatok. A tágas Rákoson, ameddig a szem ellát, nincs egy árnyékot adó fa sem. A nap forrora perzselte a homokos földet. A legényekről csak úgy csurgott a verejték, de a gyakorlat folyt szakadatlanul. Tizenkét óra felé azonban egy rövid időre félbeszakították a gyakorlatot. Egy legény ugyanis hangos kiáltással a földre rogyott és bár rögtön segítségére siettek, néhány percnyi kinlő-

dás után kiszabadult. A csapatok már visszafelé indultak a fővárosba, amikor a legénység sorából egyre-másra dőltek ki az agyoncsigázott katonák és délután már tizenkét napszúrásos betege volt az ezrednek.

Egy örült anya rémtette.

— Saját tudósítónktól. —

Egy szerencsétlen leány szomorú esete tartja izgalomban Deménd község lakosait.

Daróczi Antal deméendi lakos Ersei nevű leánya két évvel ezelőtt fölkerült Budapestre, hogy itt szolgálatot keressen. A csinos falusi leánynak itt csakhamar akadtak udvarlói, akik különféle ígéretekkel csábították. Ezek között volt Pákai Ferencz szabólegény, ki házasságot ígért a leánynak.

Hosszas ismeretség után a leány végre engedett a legény csábításainak, aminek meg lett a következménye is. Amikor már anyának érezte magát, sürgette Pákait, hogy ígértét váltsa be. A legény azonban rávette a leányt, hogy utazzék haza s ha majd lemegy Deméndre, ott megtartják az esküvőt, addig pedig majd ő itt rendezni fogja az ügyeit.

A leány haza ment a szüleikhez, hol a múlt héten megszületett a gyermeke. Erről azonnal értesítették a legényt.

A csábító azonban ahelyett, hogy sietett volna ígértét beváltani, egy zsineget csomagolt be s azt elküldte a leánynak, s azt írta mellé, hogy arra a zsinegre akassza fel magát. A szerencsétlen leányra, aki még gyermekágyban feküdt, mikor a csomagot megkapta, annyira hatott ez a páratlanul brutális eljárás, hogy fájdalmában megőrült s ebben az állapotban megfototta újszülött gyermekét is.

A szülők csak akkor vették észre a borzasztó esetet, amikor a szerencsétlen leány örült állapotában kifutott a szobából és a rajta volt ruházatot tépte le magáról. A szerencsétlen leányt orvosi kezelés alá vették, a hűtlen csábító ellen pedig megtették a feljelentést.

HÁZTARTÁS.

Összeszáradt faedények vízhatlanná tétele. Az edényt (hordót stb.) megömjük előbb szalmával vagy rossz szénával, arra egy nagy követ teszünk s azután töltjük meg vízzel az edényt; igaz, hogy a víz kifolyik, de bennmarad a megnedvesített szalma, melytől a dongák rövid idő alatt bedagadnak.

Üstök és faedények tisztítása. Ezek surolásánál töltsünk az üstbe lisztet s rongy segítségével erősen suroljuk, miáltal minden piszok és zsíradék összekeverődik a liszttel s kiöblítve az üst szép fényes lesz.

SZERK. POSTA.

Egy olvasó. A kértézt jelenleg nem tartóskodik Debreczenben, valószínű, hogy csak a jövő héten tér haza.

B. S. Nem közölhető.

Margaréta. Ha az ajánlatot elfogadta, akkor már kötelessége a kifizetett díjat megadni.

CSARNOK.

— Regény. —

A talizmán.

Írta: Fenyvessy Béla.

(Folytatás.)

A két gondtalanul borozgató jól találta magát. Jerák Demeter volt a legboldogabb, aki most már teljes sikerét látta az ő rossz ügyének.

Az inas, aki figyelemmel kísérte őket a függöny mögött, mindent megtudott és mindent meglátott. Mi sem természetesebb, mint az, hogy észre vette s gyanúsán tapasztalta, hogy ivás közben Jerák egy új üveg bort hozott elő. Veres bor volt. Halotta azt is, amikor azt mondta Miskának.

— No most Miska rádásul még megkínálak ezzel a kitűnő itallal. Kevés van s bizony ugyan kedves vendégem az, akinek ebből juttatok. Én magam nem iszom belőle, mert vörös bor s én a vörös bort nem szeretem. De te igyál Miska, mindegy ha erős is, te elbirod...

És azután töltött Miskának egy, majd másik pohárral s mindig jobban-jobban diktálta belé a veres bort.

— Ugyan mit akarhat ez Miskától — gondolta magában a függöny mögött rejtőző inas. Hiszen ha folyton aiktálja bele azt az erős bort, nem fogja semmi hasznát sem venni Miskának.

De azután már nem sokig tartott az ivás. Jerák Demeter megszólalt.

— És most Miska itt az idő menjünk...

— Pompás! kiáltá Miska.

— Vedd a köpenyed.
— Messze van az a hely.
— Bizony lesz egy jó órai ut.
— Az sok.
— Miért? Elvégezhetjük dolgunkat éjjelig.

Magam is egyszerűtém.

— Éjjél után már viszed a pénzt.

— És ebből a borból is egy üveggel.

— Szívesen, akár kettővel.

Erre mind a ketten felállottak, a bő köpenyt magukra borították és a Jerák Demeter által vezetett uton elindultak. Amint kiléptek az ajtón, az volt a függöny mögött rejtőző inas első dolga, hogy kilépett rejtekéből s az ablakhoz sietett. Holdvilágos éjszaka volt. Kilátott az udvarra és látta, hogy a két bő köpenyeges férfi csakugyan elhagyja a házat.

— No, most munkára fel! — kiáltotta

— A legelső amit tennem kell az, hogy követem őket. Ezt a vörös bort azonban előbb magamhoz veszem, és a többi inast értesítem arról, hogy mit láttam s mit hallottam.

Jerák Demeternek és Miskának nem volt nagyobb öröme, mint ennek az inasnak, akit roppant lelkesített a dolog, hogy ő jó szolgálatot tehet most, egy arra érdemes derék családnak.

(Folyt. köv.)

Kiadó

Piacz-utca 42. szám
(Biedermann házbán)

egy lakás

a földszinten, áll 3 szoba, előszoba, konyha és mellékhelyiségekből; továbbá:

irodának

is alkalmas két szoba,

augusztus 1-től kiadó. Értekezhetni: ugyanott a tulajdonossal.

Üveg és porcellán áruház.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel felhívni, hogy **ujjonnan berendezett üzletemet megnagyobbítva, melyet a mai kor igényeinek megfelelőleg átalakítottam s a legmagasabb követelményeknek is megfelelő árukkal berendeztem, becses pártfogásába ajánlani.**

Dusan berendezett raktár áll a n. é. közönség rendelkezésére, olcsó árban, az alább felsorolt cikkekkel u. m.:

Legfinomabb karlsbadi ét-, thea-, kávé-, mokka- és mosdó készletek.

Majolika-, fajence- és üveg ozsona készletek.

Ebédlő-, salon-, kerti-, asztali- és függő lámpák.

Berndorfi, alpacca és china ezüst evőeszközök.

Tükör-, kép- és fali disztalak.

Magyar és francia asztali üvegekészletek.

Légmentesen elzárható befőttes, ugorkás és lekváros üvegek.

Chinaezüst gyertyatartók, girándolok, diszállványok és ajándéktárgyak

Legjobb gyártmányú háztartási jégsekreányek.

Képkerekezés, diszes kiállítású léczekkel.

Portalék és épület üvegezési vállalat.

Csillár petróleum házhoz szállítva.

Nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri, tisztelettel

LÁMSÁNDOR

Piacz és Hatvan-utca sarkán.

Apró hirdetések.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szó 8 fillér.

Apróhirdetések előre fizetendők.

Apró hirdetések

felvételnek a
kiadóhivatalban,
Főtér, Biedermann-palota.

Allást keresők

és
munkaadók,
vevők és eladók,
bérlők

és
bérbeadók

mindazok, akik a nagy közönség köréből keresik az érdekelt feleket,

hirdessenek

a „**Debreczeni Ujság**”

APRÓ HIRDETÉSEK
rovatában.

Rendeletre tortát készít egy ilyenekben jártas hölgy. Csapó-utca 19. (Knoll ház.)

Ajtó és kirakat rollóval teljesen jó állapotban eladó Czeglédy és Polgárnál.

Eladó egy 2 Sz. tűzmentes pénzszekrény és egy Remington-féle új írógép. Bővebb felvilágosítást ad Bárdos Géza, közgazdasági bank.

Gasparik Antal Első Magyar ingaóra gyárában tanulók felvételnek.

Egy tanuló fölvetetik Czeglédy és Polgár fűszerüzletében.

„**Szöke szépség**” levele van a kiadóhivatalban.

Irodai munkálatokban teljesen jártas, német és magyar levelezést és könyvelést értő hivatalnok esti órákra alkalmazást keres. Czim a kiadóhivatalban.

Ügyes ujság elárusítók felvételnek. Jelentkezhetnek a kiadóhivatalban
Glazé-keztük tisztítását jutányos áron vállalom. —
Péterfia-utca 37. sz.

Igyunk ebesi ártézi üdítő vizet.
Kapható minden fűszerüzletben. Főraktár
Piacz-utca 7. szám.

Katona keztük mosás, javítás-sal együtt párja
16 fillér (8 kr.) Péterfia-utca 37. szám.

Seprű, hazai gyártmányu ruha-, haj- és fogkefék, mindennemű háztartási kofeárak gyári raktára **Márton Gyula** férfi és női divatüzletében, Bika szálloda mellett.

Köhögésnél legjobb a Borsy-féle Pemetefü csukorka.
Kapható Borsy-csukrászdában és Jóna és Jóna urak üzletében. 1 dobez 20 fillér.

Rizling bor vidékünk leghíresebb bora Buday Gyula úr szentgyörgy ábrányi és székelyhidi szőlőnagybirtokos termelése, literenként 40 kr-ért kapható Váray József kereskedésében városi új bérházban. Ugyanitt kaphatók, Buday öle érmelléki összes régi fajborok.

Minden külföldinél jobb!
és olcsóbbak.

a „**Debreczeni vasöntöde**
és géplakatosság!
aranyéremmel kitüntetett

kutszivattyui, borsajtói
és szőlőzúzó gépei!

Eladás egyedül a gyártelopen:
Péterfia végén, a hatházi-utczában.

Saját termésű
kézzel szedett befőzni és enni való

Anna körte

kapható és megrendelhető:
Kaszanyitzky Endre
üzletében.

Nőiruha varroda áthelyezés.

Van szerencsém tudatni a mélyen tisztelt hölgy közönséggel, hogy

nőiruha varrodámat

Kigyó-utca 45. szám alatti saját házamba helyeztem át. 13 évi kegyes pártfogásukat midőn megköszönöm, kérem, hogy azt továbbra is megtartani sziveskedjenek.

Maradok tisztelettel

Erdődy Lászlóné

Kigyó-utca 45. sz.

Horváth András

SZOBA-ÉS TEMPLOM-FESTŐ.

DEBRECZEN, Piacz-utca 21. sz. a.

(a Tisza palota átellenében)

Eivállal mindenféle szobafestéseket tapetirozásokat, templomok festését, oltárok és szószékek aranyozását a legművésziesebb kivitelben.

Új kézmű- és rövidárú-üzlet.

Tisztelettel tudatom a n. é. közönséget, hogy a helybeli piacon évek óta fennálló és jó hírnevű Erdei Mihály-féle bolthelyiséget (Piacz-utca, Bika szállodával szemben) kibéreltem és ott f. évi augusztus hó 1-től

kézmű- és rövidárú-üzletet
rendezek be.

Midőn megemlítem, hogy Benyáts Emil úr üzletében 10 évi működésem alatt alkalmam volt a n. é. közönség izlését és kivánalmait kitapasztalni, azon reményemnek adok kifejezést, hogy ezt párosítva előnyös összeköttetésemmel, igényét teljesen kielégíthetem a legfőbb törekvésem lesz, kitaró szorgalom és előzőkeny kiszolgálás által a n. é. közönség bizalmát megnyerni.

Kérve becses pártfogását, tisztelettel:

ZENGEVALD GÉZA

Debreczen, Piacz-u. 14., Bika szállóval szemben

Az általam leggondosabban összeállított tekintélyes orvosok által ajánlott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is igen nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszerüzletben, valamint gyógyszeráramban.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., egy nagy üvegnek 90 krajczar.

Vidéki megrendelések pontosan teljesíttetnek.

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel adatik.

TÓTH BÉLA

gyógytára és illatszerraktára Debreczenben (Tisza palota)

Debreczen, 1901 Nyomatott a városi könyvnyomdájában.